

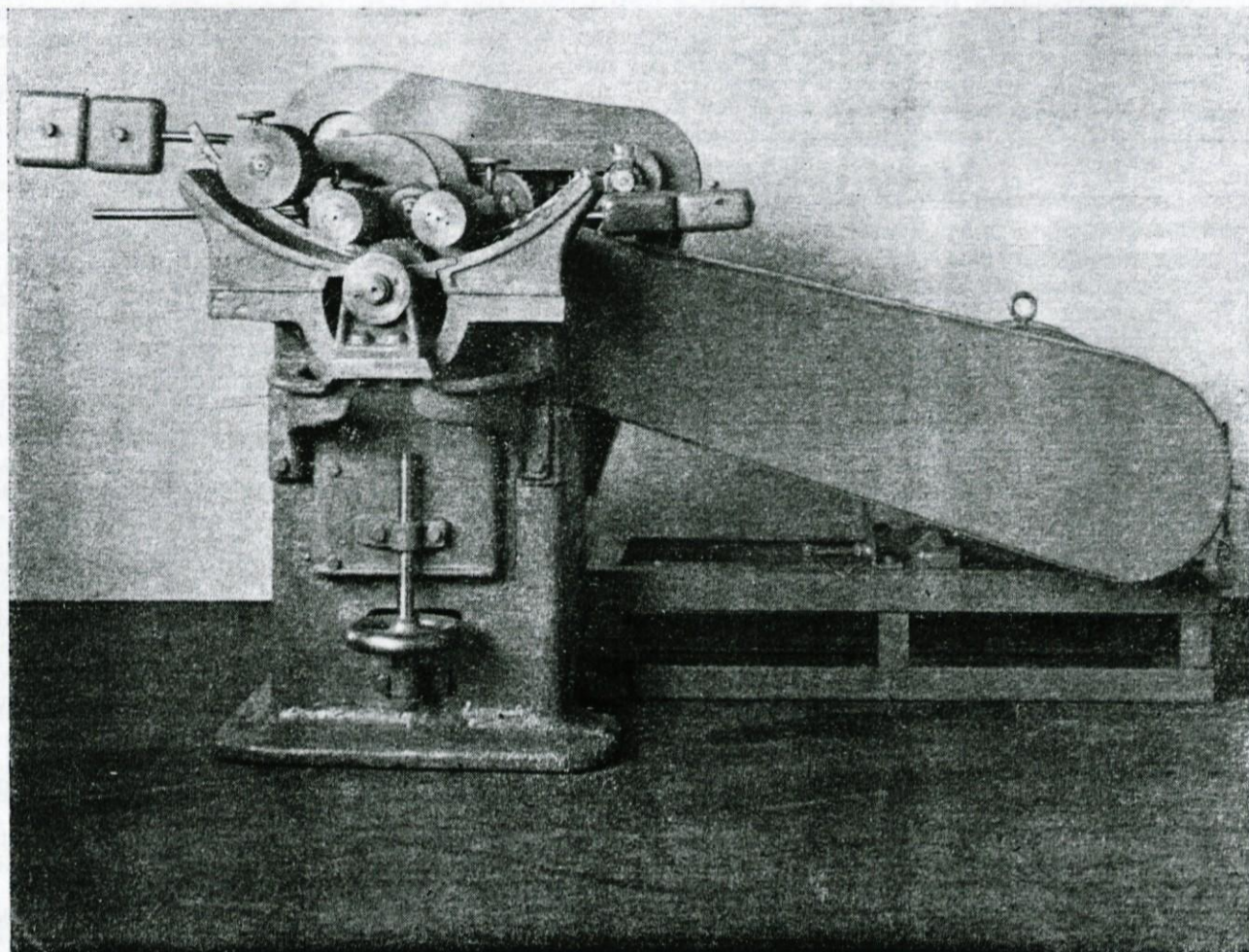
Naša težka bolezen

Često slišimo godrnjati delavce, posebno takrat, kadar se zvišujejo akordi. Godrnjajo, češ, naredimo vedno več, dobička pa delimo vedno manj. Kaj pomaga, če napravimo toliko sto komadov več, ko pa od tega pravzaprav nimamo ničesar.

Delavci imajo v bistvu prav. Kajti če več naredi, bi se moralo to nekje poznati. Tudi če se ne bi poznalo pri njihovem zaslužku, bi vsaj kolektiv moral imeti kaj več dobička, oziroma proizvod bi moral biti cenejši za toliko, kolikor manj stane delo. Toda temu žal ni tako, temveč mnogokrat je celo obratno.

Nesporno morajo biti vzroki, ki vplivajo na nihanje našega dohodka globlji. Vzrok je zelo dobro znan, samo odstranjen ni. Pokazali bomo le majhen

delček vzroka, ki je naša rakava rana, ki nas tepe mnogo bolj, kot če bi imelo podjetje še 300 delavcev, ki bi lahko dnevno osem ur ležali za tovarno. Poglejmo tale primer: meseca julija so delavke, ki lepijo obešalnike Wischbone, zlepile 224.910 komadov teh obešalnikov. Zlepljeni obešalniki gredo od visokoturnih rezkarjev do vrtalke, kjer jih prevrtajo. Do vrtalnega stroja pa je prišlo le 211.000 obešalnikov ali 13.910 komadov manj. To pomeni, da je na rezkarjih odpadla, zaradi napake na rezkarjih ali zaradi slabega lesa ali ker so se obešalniki lomili ali zarezali, vsa ta količina. Obešalnik tega tipa nas stane po lastni ceni 100 dinarjev. Tako smo torej ta mesec izgubili 1,391.000.— dinarjev. Če pomislimo, da delavec na rezkarju zasluži dnev-

Tudi ta stroj je domač izdelek. Stroj skobla in cepi obešalnike tipa 405

no 350 dinarjev, je to naravnost porazna številka, saj bi iz zgubljenih komadov samo na tem delovnem mestu lahko plačali na mesec še 150 delavcev. Res bi se moral vsakdo nad vsakim komadom, ki gre v škart, zamisliti in namesto škartnega obešalnika videti pred seboj sto dinarski bankovec, ki pred našimi očmi zgori.

Navedli smo samo ta primer silne izgube, ki jo vsako minuto utrpimo. Takih delovnih mest pa v tovarni ni samo pet ali deset, temveč jih je mnogo več. Za izračunanje dobička našemu delavcu ni treba, da ima posebne šole ali celo univerzo, temveč mu je potrebno samo malo zdrave pameti.

V vsaki tovarni nastaja škart in ni misliti, da ga bomo popolnoma odpravili. Vedno je lahko napaka skrita v lesu, vedno lahko pri še tako skrbnem brušenju ali uravnavi strojne naprave napravi napako stroj ali delavec. Toda škart se da do neke mere regulirati. Na delovnem mestu, ki smo ga omenili, bi se lahko število škartnih komadov znižalo od 13.910 na 4.000 do 5.000 komadov ali za celih 70%. Znižanje za 5.000 komadov pomeni že 500.000,— din dobička in sicer čistega, zvišanje sedanje norme za 100 komadov pa pomeni podjetju pridobitev 50 din ali mesečno 1.500.— din.

Ves škart pa ni odvisen od delavca, ki dela v strojnem oddelku ali v nadaljnjih oddelkih, temveč v prvi vrsti od dela začetnih oddelkov, t. j. prirezovalnice in nekaterih osnovnih strojev v strojnem oddelku. Ogromno obešalnikov ima grče, oblice itd. Mislimo, da je temu kriva prirezovalnica, ki bi morala les tako razrezati, da bi prišli kosi lesa v strojni oddelek sto odstotno sposobni za izdelek. V prirezovalnici bi se morala vsa deska pravilno razrezati, to se pravi za namen, kakšnemu bo služila. Suho, avtomatično delo v prirezovalnici pa

danes povzroča veliko škodo kolektivu, ki je ne cenimo samo z milijoni dinarjev letno, temveč je to škoda, ki gre v desetine milijonov dinarjev. Ko bomo odpravili napake v prirezovalnici, za kar pa je potrebno dosti truda in tudi znanja, bo podjetje dosegalo uspehe, ki bodo res veliki. Ne smemo pa dolžili samo prirezovalnice, čeprav je tam precejšen del zla. Tudi na ostalih delovnih mestih širom tovarne nastajajo škarti iz najrazličnejših vzrokov, zaradi premajhne pazljivosti delavca ali zaradi tega, ker je stroj slabo pripravljen ali orodje premalo nabrušeno.

Danes, ko smo dosegli precejšnjo delovno storilnost, ko delavci na posameznih mestih res mnogo delajo, tako, da bi bilo škodljivo zviševati norme, moramo posvetiti vso skrb izkoriščanju lesa in odpravi škarta. Čudno izgleda, pa vendar je res, da bomo imeli letos okoli 80.000.000.— dinarjev dobička, kar je več kot lansko leto. Če vzamemo mnogo večje dajatve v letošnjem letu (10% stanovaljski fond, 16% prometni davek na bukovino itd.), bi ta naš dobiček bil lahko pri zmanjšanju škarta na minimum in pri pravilnem izkoriščanju lesa pri istih prodajnih cenah, trikrat večji. Naš dobiček bi moral znašati letno 240 milij. Ta številka ni vzeta iz zraka, vzeta in izračunana je z upoštevanjem vseh okolnosti, ki nam povzročajo visoke režijske stroške s povečano množino materiala, ki se predela v škart, namesto v dober proizvod.

Iz navedenega vidimo, da pri nas še zdaleč nismo končali z organizacijo tovarniškega dela, temveč da s pravim delom šele pričnemo. Nadaljnje delo bo težko, toda sadovi bodo mnogo boljši kot bi bili pri še tako velikem iztiskavanju znoja iz naših delavcev.

A. Petkovšek

Neto proizvodnja ali narodni dohodek

Politična ekonomija nas uči, da je vrednost nekega blaga tolikšna, kolikršna je v njem količina popredmetnega družbeno potrebnega dela. To vrednost tvorit preneša in na novo v času proizvodnega procesa dodana vrednost.

Vrednost surovine, pomožnega materiala, vrednost, ki odpade na obrabo strojev (amortizacija), se v teku proizvodnje prenašajo na nov proizvod, istočasno pa se v predmetu, ki ga obdelujemo in predelujemo, popredmeti naše živo delo.

Marx v tej zvezi govori o mrtvem in živem delu. Če govorimo o narodnem dohodku, potem imamo v mislih le na novo ustvarjeno vrednost, ki je rezultat v procesu proizvodnje določenega razdobja (navadno enega leta) dodanega živega dela.

Vrednost bruto proizvodnje vsebuje tako, kot vrenost vsakega posameznega blaga, 3 elemente:

1. stroške reprodukcije,
2. plače,
3. presežni proizvod.

To lahko izrazimo z naslednjo enačbo:

$$Pb = C + V + M \quad \dots (1)$$

kjer pomeni

Pb bruto proizvod,

C stroške reprodukcije,

V plačilni fond,

M presežni proizvod.

Stroški reprodukcije vsebujejo vse materialne izdatke za proizvodnjo: surovine, pomožni material, gorivo in ostali material, izdatke za razne usluge drugih podjetij (transport, popravilo) in tisti del vrednosti, ki se prenaša iz stalnih sredstev na proizvodnjo v obliki amortizacije.

Plačilni fond vsebuje vse izdatke za živo delo, presežni proizvod pa vse ostalo (prometni davek, dobiček).

Zgornjo enačbo pišemo lahko tudi v tej obliki

$$Pb - C = V + M. \quad \dots (2)$$

Vrednost bruto proizvodnje Pb, zmanjšana za stroške reprodukcije C, je torej enaka seštevku plačilnega fonda V in presežnega proizvoda M.

Kar je na desni strani enačbe (2) je na novo ustvarjena vrednost (V + M). Ko smo od bruto proizvodnje (ki je izračunana vedno po prodajnih cenah), odšteli stroške reprodukcije, to je stroške za material, gorivo itd., v katerih se je že v prejšnjih razdobjih popredmetilo živo delo drugih proizvajalcev, nam je ostala vrednost, ki je rezultat dodanega živega dela, torej na novo ustvarjena vrednost, ki smo jo v procesu proizvodnje dodali k oni, vsebovani v surovinah, gorivu itd. To dodano vrednost, na novo ustvarjeno v določenem razdobju, imenujemo neto proizvodnjo (Pn) ali tudi narodni dohodek (ND).

Ker je $V + M = ND$ (narodni dohodek) = Pn (neto proizvodnja), lahko nadomestimo na desni strani enačbe (2), $V + M$ z ND in se tedaj glasi enačba:

$$Pb - C = ND \quad \dots (3)$$

Ko smo se seznanili s tem ekonomskim pojmom, izračunajmo s pomočjo enačbe (3), kakšno neto proizvodnjo ali narodni dohodek smo ustvarili v našem podjetju v letu 1955.

V tem letu je bila vrednost bruto proizvodnje	609,986.000.—
stroški reprodukcije	371,445.000.—
narodni dohodek je znašal	<u>238,541.000.—</u>

Pri povprečnem številu zaposlenih 546 smo ustvarili v letu 1955 na enega zaposlenega narodnega dohodka 436.925 dinarjev.

Leta 1954, ko je bila vrednost bruto proizvodnje	477,127.766.—
stroški reprodukcije pa	289,284.134.—
je znašal narodni dohodek	<u>187,843.632.—</u>

Leta 1954 je bilo povprečno zaposlenih 469, na enega zaposlenega smo ustvarili 400.519.— din narodnega dohodka.

Po teh podatkih se je torej narodni dohodek na enega zaposlenega v letu 1955, v primeri z letom 1954, povečal za 36.406.— din.

Če hočemo primerjati na realnejši osnovi, moramo upoštevati kurzne razlike, ki so znašale leta 1954 skupno 64 milijonov dinarjev, leta 1955 pa le 27 milijonov dinarjev. Če upoštevamo v letu 1954 stopnjo kurznih razlik iz leta 1955 in ustrezno korigiramo ND, potem se izkaže, da se je narodni dohodek na zaposlenega povečal v letu 1955 (v primerjavi z letom 1954) ne le za 36.406.— kot smo poprej izračunali, ampak za 127.925.— din. Prav natančna primerjava bi bila možna, če bi bil ND obeh let izračunan tako, da bi upoštevali enake cene tako za material kot za druge stroške reprodukcije in prav tako cene, po katerih smo prodajali izdelke. Če pa upoštevamo, da te spremembe v glavnem niso bile velike, nam zadošča gornja primerjava.

Dipl. econ. B. Z.

Po dolgem času

Po dolgem času smo se zopet oglasili z našim časopisom. Doslej nismo mogli izdati več številke zaradi tega, ker ni bilo kaj pisati, temveč zaradi tega, ker je bilo toliko dela. Treba je bilo reševati celo vrsto resnih in težkih problemov tovarniške organizacije, proizvodnje, kvalitete, denarna in druga vprašanja. In tako pač nismo mogli nikogar prijaviti, da bi pisal, nekaj mesecev pa tudi tiskarna ni mogla tiskati zaradi pomanjka električnega toka.

V kratkem bi podali nekaj izvlečkov iz referatov in poročil tovariša direktorja na sejah Delavskega sveta in Upravnega odbora.

Obračun lanskega leta je bil končno veljavno potrjen šele v mesecu juliju, kar je bil skrajni rok za vsa večja industrijska podjetja. Pred potrditvijo obračuna ali bilance, kot to imenujemo, smo imeli tričlansko revizijsko komisijo Okrajnega ljudskega odbora, ki je silno natančno pregledala celotno delo za eno leto. Sedem dni trajajoča revizija je temeljito pregledala vse računovodske dokumente, napravila celo vrsto preknjižb, dala okrog petdeset nalog za izboljšanje knjigovodske službe, obrnila je vsak papirček in seveda nazadnje ugotovila, da se bilanca lahko potrdi. Komisija je naračunala za leto 1955 točno 99 milijonov čistega dobička, medtem ko smo ga mi le 96 milijonov. Tisti del dobička, ki ostane za razdelitev, smo mi seveda razdelili že ob novem letu, tako da nam je ostalo okrog pol milijona dinarjev, ki pa jih je rekvirirala komisija za plačilo izletov s kamioni v lanskem letu, za plačilo boleznin do 7 dni in še za razne druge reči. Žalostnega srca smo jim morali prepustiti delček tistega, za kar smo mislili, da bo komisija zatisnila oči in nam pustila za bodočo delitev. Tako smo zaključili lansko leto.

Finančno smo v letošnjem letu nekaj časa šibko stali, to predvsem v spomladnih mesecih, ko smo prejemali dnevno za okrog 1.5 milijona dinarjev hlodovine. V zadnjih treh mesecih so se finance izboljšale, danes plačujemo vse došle račune že v

roku osmih dni. Marsikateri dan imamo v banki celo več denarja kot ga potrebujemo. Da smo dosegli tako stanje, je bilo treba mnogo naporov. Prodali smo vse zaloge tistega lesa, ki ga v proizvodnji ne potrebujemo, zmanjšali smo tudi nakup drugega potrebnega materiala. Finančno krizo, v kateri je še danes večina ostalih podjetij, smo na ta način sorazmerno dobro prebrodili ter smo tudi plače z našo že triletno točnostjo izplačevali na določeni dan, to je šestega v mesecu.

V zadnjem času pa smo pričeli izplačevati plače točno prvega v mesecu, kar je boljše zaradi zaposlenih, ki so često tožili, da razni inkasanti pobirajo obveznosti že takoj po prvem.

V prvem polletju smo imeli 29 milijonov dobička ter 30% dobička razdelili na enomesečno plačo. Dobiček prvega polletja je bil sorazmerno nizek zaradi zelo težkih pogojev dela v prvem polletju ter zaradi tega, ker smo imeli težave z obešalniki »W 55«, na katerih so nam rjavale kljuge. Morali smo se tri mesece boriti, da smo dosegli kvaliteto, ki nam omogoča izvoz tega artikla in seveda s tem tudi večji dobiček v drugem polletju.

V prvem polletju je bila izdana tudi vrsta uredb, ki so vplivale na to, da je letos dobiček mnogo teže doseči kot lani. Ti ukrepi so: obvezni 10% stanovanjski sklad, ki ga podjetje plačuje od vseh izplačanih plač. To zneso okrog 6 milijonov letno. Dalje je bil na novo uveden 16% prometni davek na bukove deske. Tega davka smo plačali v prvem polletju 9 milijonov din. Ukinjena je bila tudi določba, po kateri smo imeli lansko leto 20% od vseh deviz, ki smo jih prejeli za naše blago. Te devize smo prodajali po prostih tečajih. Lani smo te devize prodali za 36 milijonov dinarjev. In končno nam je bil znižan še faktor za izvoz galanterije za 20%, tako da za ta procent dobimo sedaj manj denarja za izvožene artikule. Če odštejemo vse te datjave in manjše dohodke, lahko takoj vidimo, da je

bil zaradi tega dobiček prvega polletja sorazmerno celo mnogo večji kot v lanskem letu v istem času.

V proizvodnji smo dosegli lepe rezultate, saj se je delovna storilnost pri glavnih artiklih v galanteriji dvignila za 49% napram storilnosti lanskega drugega polletja. Na splošno pa se je storilnost galanterijske tovarne dvignila za 30%. Ta visoki procent storilnosti je treba pripisati boljšemu delovnemu proseku, boljšim strojnim napravam in seveda v nemali meri višjim akordom in že zelo visoki delovni izvežbanosti naših delavcev.

Normiranje dela je v galanterijski tovarni izvršeno v celoti ter je v 90% norma že tako visoka, da bi bilo škodljivo, če bi jo še dvigali. Trpel bi delavec in trpela bi proizvodnja zaradi kvalitete. Na posameznih delovnih mestih je v nekaterih primerih norma še pod povprečjem ter se bo popravila do konca leta.

V mizarni so bile do pred kratkim norme sorazmerno nizke in tudi delovna storilnost ni bila visoka. Z avgustom so bile uvedene nove delovne norme, ki so povprečno za 20% višje od prejšnjih. Mizarni se je doslej posvečalo premalo pažnje s strani uprave. Sedaj bomo morali posvetiti vso skrb temu obratu, ki mora postati prav tako vzoren, imeti veliko storilnost ter s tem tudi dosegati boljše finančne uspehe.

V prvih mesecih tega leta smo imeli dosti nesreč, povprečno osem mesečno. Večina je bila lažjega značaja. Poleg tega smo imeli v teh mesecih povprečno 35 bolnih na dan. Bili so dnevi, ko je ostalo zaradi bolezni tudi do 60 ljudi doma. Podjetje je moralo zaradi tega plačevati iz čistega dobička Zavodu za socialno zavarovanje 3% večjo dajatev.

Maja in naslednje mesece pa se je stanje začelo bistveno boljšati. Težje nesreče sploh nismo imeli, lažje so skoraj izginile. Sedaj boluje povprečno le po 9—10 ljudi dnevno, kakšen dan tudi 15, vendar je to zelo malo napram številu delavstva. K izboljšanju so pripomogle zaščitne naprave, mnogo tudi ambulanta, ki smo jo ustanovili in pa seveda večja pazljivost delavstva. Upajmo, da bomo uspeli bolovanje še znižati, kar bo v korist podjetju in bolnikom.

Še danes ima podjetje velike težave s kvaliteto, ki se je sicer pri nekaterih artiklih precej izboljšala, vendar je še preslaba. Mi ne moremo biti zadovoljni, če je naša kvaliteta dobra. Naša kvaliteta mora biti najboljša!

Še več dela pa nas čaka pri povečanju procenta izkoriščanja lesa in ostalih materialov. Tukaj imamo skritih rezerv za desetine in desetine milijonov. Doslej smo v večji meri delali le na samem procesu dela, na dvigu delavčeve storilnosti, malo ali včasih skoro nič pa nismo delali na pravem gospodarjenju. S pravim gospodarjenjem moramo porabiti čim manj materiala in čim bolj znižati režijske stroške za izdelek nekega artikla. Če vzamemo, da pri nas znašajo delavske plače le 7% vrednosti izdelka, vidimo, da smo doslej rešili le majhen delček naloge. Naloga, ki se je moramo sedaj lotiti in jo v pol leta rešiti, je ta, da moramo v tem času izboljšati izkoriščanje surovin za vsaj 10%. Teh 10% pomeni pridobiti v pol leta z boljšim gospodarjenjem z lesom in materialom vsaj 30 milijonov dinarjev.

Pričeli smo z akcijo, ki gre od direktorja do slednjega delavca, da bomo rešili ta problem, ki je

od vseh najtežji. Uspeha ali neuspeha ne moremo prerokovati, upamo pa, da bomo s trmo in vztrajnostjo, ki nam je tudi doslej ni manjkalo, uspeli tudi na tem polju.

Zelo razveseljivo je tudi dejstvo, da smo dosegli veliko zmanjšanje raznih stroškov popravil. Če vzamemo, da smo še do februarja imeli mesečno povprečno štiri pregorele elektromotorje, sedaj pa več mesecev povprečno 1.5 na mesec, je to dokaz, da so se delavci naučili ravnati z njimi. Tudi lom strojev in večja popravila so se zmanjšala za skoraj 35%. Mehanična delavnica ima sedaj s popravil polovico manj dela ter se lahko mnogo bolj posveča izboljšavi strojnih naprav in izdelavi novih strojev.

Izdelava in odprema blaga raste vsak mesec. Letos se ne borimo več za to, kako bomo oddali vsak mesec za 35 milijonov dinarjev blaga, borimo se že za to, kako bomo oddali za več kot 46 milijonov dinarjev blaga. Izgleda, da bomo v III. in IV. tromesečju lahko imeli mesečno povprečje 55 milijonov dinarjev za oddano blago.

Naročil ima podjetje vedno dovolj. Lahko trdimo, da imamo vedno preveč naročil, tako da imamo mnogokrat sitnosti z dobavnimi roki. V zadnjem času je upravni odbor sklenil, da bo zaradi povečave proizvodnje sprejel na delo še 70 novih moči, tako da bo število zaposlenih koncem leta znašalo preko 600.

V tem razdobju smo si pridobili lepo število novih odjemalcev v Ameriki in Angliji, med njimi so tvrdke, ki so vodilne za izdelke galanterije. Sedaj izvažamo 90% vsega izdelanega blaga. V Ameriko izvažamo 40%, v Anglijo 30%, v Nemčijo 20%, ostalo pa v druge države.

Podjetje je v osmih mesecih mnogo napredovalo glede novih strojev in naprav, zgradilo je precej cest, parkov itd. V prvem polletju smo potrošili za vse to okrog 200 milijonov dinarjev, ki smo jih krili izključno iz svojih lastnih sredstev. V drugem polletju bomo za te svrhe potrošili 24 milijonov dinarjev, v kolikor nas seveda ne bo prehitel čas.

Končno lahko rečemo, da smo v obdobju, za katerega poročamo, imeli dosti težav in mnogo dela. Dosegli smo zelo lepe uspehe. Te uspehe nam priznavajo mnogi drugi kolektivi in ugledni tuji gostje, ki so bili pri nas na obisku. Žal pa z današnjim stanjem mi ne moremo biti zadovoljni. Moramo se ravnati po pregovoru, ki je napisan na steni v tovarni: »Samozadovoljstvo je pot nazaj!«

Le nenehno delo za izboljšanje, nenehno vnašanje izboljšav v tovarno nas bo privedlo do tega, da bo postala naša tovarna ena izmed vodilnih tovarn te vrste na svetu.

Iz Lokve smo dvigali v sredini meseca septembra bukovo hlodovino, ki je ležala v vodi že dve leti. Črnogledci so imeli priliko videti, da je hlodovina prav takšna, kakor da bi jo pred tednom dan posekali. V jeseni smo dobili celo anonimno pismo, kjer je neki »specialist« razmotrival o silni neumnosti in škodi, ki smo jo napravili, ker smo dali les v vodo. Ugotovil je, da bo hlodovina v vodi zmrznila, postala gnila itd. No, tisti, ki doslej niso vedeli mnogo o konserviranju lesa, so se sedaj lahko prepričali, da je naš ukrep temeljil na dobrem poznavanju čuvanja lesa.

Tekmovanje

Doseženi uspehi in tekmovalni elan članov kolektiva v polletnem tekmovalnem obdobju

Znano nam je, da je naša sindikalna podružnica v imenu kolektiva napovedala tekmovanje vsem podjetjem lesne stroke (galanterijskega značaja) Slovenije. Ta poziv smo izročili Republiškem odboru lesnih delavcev Slovenije. RO je tekmovalni načrt preštudiral, ga izpopolnil in poslal vsem sorodnim podjetjem lesne stroke Slovenije.

Pozivu se je odzval velik del sorodnih podjetij, ki se bavijo s proizvodnjo artiklov lesne galanterije. Po sprejetju tekmovalnega so se predstavniki tekmujočih podjetij zbrali na RO lesnih delavcev, kjer so nekatere tekmovalne točke detajlno obdelali in izbrali tekmovalno komisijo, ki ima nalogo organizirati in voditi tekmovanje. Tekmovalna komisija je šla takoj na teren in obiskala tekmujoča podjetja. Svrha obiska podjetij s strani komisije je bila, da ugotovi dejansko stanje tekmujočih podjetij v začetku tekmovalnega, tako da bi na osnovi tega stanja lažje ugotavljala dosežene uspehe v tekmovalni dobi.

Kot vemo, se je tekmovanje začelo s 1. majem 1956 in bo končano 30. aprila 1957. Na delavski praznik prvega maja bo komisija ugotovila, kdo je zmagovalec, in bo ta za svoj uspeh in vloženi trud dobil praktično darilo.

Ob tej priliki moramo omeniti, da je tekmovanje zasnovano na povsem novem principu, ki se bistveno razlikuje od vseh dosedanjih tekmovalnih. Pri tem tekmovalnem ima vprašanje, kdo bo najboljši, drugorazredni pomen. Prva in osnovna težnja tekmovalnega je, da zboljšamo današnje stanje in odpravimo nekatere napake, ki se pri nas še vedno pojavljajo, tako pri organizaciji dela, disciplini kakor tudi pri ostalih stvareh, ki nam povzročajo težave pri našem delu. Praktično to pomeni, da bo tekmovalno tekmujoča podjetja med seboj povežala, s tem pa bo dana možnost izmenjave pridobljenih izkušenj. To se pravi, da tekmovalno ne bo spravilo na površje enega tekmovalca kot zmagovalca, temveč bodo vsi udeleženci tekmovalnega izšli kot zmagovalci lastnih težav in problemov.

Pomenimo se malo tudi o tekmovalnem pri nas. Kot vemo, smo o tekmovalnem in o vsebini tekmovalnih točk bili seznanjeni na masovnih sindikalnih sestankih, pisali pa smo o tem tudi v Logaških novicah. Če pa se ozremo na stanje v podjetju v predtekmovalni dobi, in če to stanje primerjamo z današnjim, vidimo, da smo od tedaj napravili velik korak naprej. To seveda še ne pomeni, da smo s tem že napravili vse.

Zavedati se moramo, da so tudi ostala tekmujoča podjetja veliko naredila in so nas morda pustila že za seboj.

Glede na to, da sem mimogrede omenil dosežen uspeh, bi rad še povedal, v čem se ta opaža.

Delovna disciplina se je znatno zboljšala, zboljšala se je tudi kvaliteta naših izdelkov. Uvedli smo nešteto novih tehničnih izboljšav in prijemov v fizičnem in umskem delu. Izboljšave, o katerih je beseda, pa niso plod le nekaterih strokovnjakov, temveč tudi naših navadnih delavk in delavcev, ki se znajo poglobiti v svoje delo, tako da so zmožni reševati neštete na videz majhnih problemov, ki so pa zelo pomembni in koristni. V potrdilo navedenega naj omenim primer, da si je delavka, ki dela na stroju za rogličenje obešalnikov, izmislila transport med tračno žago, krožno žago in strojem za rogličenje, in s tem dvignila storilnost in sprostil nešteto transportnih vozičkov.

Ko ugotavljamo dosežene uspehe v tem tekmovalnem razdobju, ne bi bilo napačno, če se ozremo tudi na negativne strani, ki jih nismo mogli popolnoma odpraviti, in sicer: tekmovalni elan ni takšen kot bi bil zaželen, članstvo v sindikatu bi bilo lahko procentualno večje, ker je še nekaj naših članov izven naše organizacije. Tudi delo naših sindikalnih funkcionarjev in aktivistov je nekako prilagojeno tekmovalnemu elanu članstva. Mislim, da bi se za našete kakor tudi za nenašete napake morali bolj zanimati, ker jih ne kaže zanemarjati, če hočemo v tekmovalnem, katerega pobudniki smo, zavzeti častno mesto.

K. A.

Člani naše vile gasilske čete ob občnem zboru

V tehnični pisarni so nam povedali

»Slovenija projekt« je končal načrte za novo tovarniško streho nad strojnim oddelkom tovarne. Streha bo iz armiranega betona in bo imela okroglo obliko. Idejni načrt je Revizijska komisija pri Izvršnem svetu LRS že odobrila. Če bo vreme lepo, bo ljubljansko podjetje »Tehnika« meseca maja prihodnjega leta pričelo z deli. Zanimivo je, da predvideva načrt tak način dela, da bo večina betonskih elementov napravljenih v betonarni v Ljubljani, montirani pa bodo v tovarni ne da bi bilo treba z delom v tovarni prekiniti.

Isto podjetje ima sedaj v delu načrt za ureditev kletnih prostorov. Po programu bodo pod tovarno: sindikalna dvorana s 400 sedeži, garderobe s 300 omaricami, 3 sobe za ambulanto in sanitarije.

Z ljubljanskim podjetjem »Toplovod« smo sklenili dogovor, po katerem nam bo izdelalo načrte in pozneje tudi izvršilo toplovodne naprave. Po predračunih, ki jih je napravil inženir tega podjetja, bomo potrebovali parne kotle s štirikrat večjo ogrevalno površino kot so dosedanje zmogljivosti naših parnih kotlov. Sedaj, ko imamo ventilacijo, nam uhaja iz tovarniških prostorov ogromna količina toplega zraka, ki ga je treba nadomestiti. V zimskih mesecih bomo morali segreti oziroma dovesti v tovarniške prostore 800.000 kalorij toplega zraka. Izgleda pa, da to zimo še ne bomo imeli toplih prostorov in bo zaradi tega delo trpelo. Upajmo pa, da zima ne bo preveč mrzla.

Vključevanje novih pogonskih motorjev zahteva tudi dobro električno omrežje. Požarna varnost pa zahteva tako izdelano omrežje, da niso možni kratki stiki ali druge okvare, ki bi lahko povzročile požar. Vse električne vode, ki so napeljeni po drogih, bo treba zamenjati s kablom ter jih namestiti pod zemljo. Zaradi slabega električnega toka trpi delo naših strojev. Normalni pritisk tovarniškega električnega omrežja bi moral biti vsaj 300 V, so pa dnevi, ko znaša pritisk samo 250 V, včasih celo

manj. Nekega dne so izmerili le 160 V. Posledica tega je, da se motorji grejejo in zaradi tega hitreje pregorijo. Načrte za ureditev električnega omrežja je prav tako prevzelo podjetje »Toplovod«.

Precej načrtov pri ureditvi skladiščnih prostorov še ni izpolnjenih. Izkopati moramo še grič poleg pisarne, splanirati »Masletovo« dolino, odstraniti grič za barako režijske grupe, ki bo morala proč, zasuti moramo dolino med mizarskim obratom in sušilno lopo. Tako bomo pridobili 300 m dolg in 50 m širok prostor, ki bo služil za skladišče bukovih desk. Za ureditev tega prostora bo treba izkopati 3200 m³ kamenja, zasuti pa 4600 m³ dolin. Z delom bomo pričeli še ta mesec. Šele, ko bodo ta dela končana, bomo pričeli delati drugi silos, ki bo pravi orjak. Od tal do vrha »kesona« bo meril 14 metrov, nad tem bo še 4 metre visok ciklon, tako, da bo skupna višina znašala 18 metrov. V tej višini bodo spojene cevi, ki gredo iz ventilatorja mizarske delavnice in ventilatorja galanterije. Žagovina in struženje, ki se bo nabiralo v silosu, bo za prodajo ali za ponovno predelavo žagovine v trdo obliko lesa. S posebnim postopkom in s posebno hidravlično stiskalnico te odpadke stisnemo in žagovina se zlastno smolo zopet sprime v trdo obliko. Za tak stroj smo že dobili ponudbe od dveh nemških tovarn. Če bomo razpolagali z zadostnimi denarnimi sredstvi, bomo lahko prihodnjo jesen videli, kako iz silosa po cevi teče žagovina v stroj, iz stroja pa leseni kosci v obliki zamaškov za sode 6 cm širine in 8 cm dolžine. Ta proces imenujemo briketiranje, uporabljajo ga pa rudniki za stiskanje premogovega prahu v kocke. Briketi iz odpadkov lesa dajo karorično vrednost, ki je enaka dobrim bukovim drvam. Ni dvoma, da ob redanjem pomanjkanju kuriva, posebno v Ljubljani, tak ukrep lahko le pozdravimo. Naše podjetje dobi sedaj za žagovino okrog 400.000.— din, za prodajo briketov, izdelanih iz iste količine žagovine, pa bo dobilo 8 milijonov dinarjev.

Čas je zlato

Ta drobni slovenski pregovor se uporablja že stoletja in drži v današnji dobi prav tako trdno, kot nekdanj. V času naglega razvoja smo pri nas dostikrat pozabili na čas. Naravnost razmetavamo z njim. Mislimo, da tovarna dobro dela, če brnijo v tovarni stroji, če je pri strojih mnogo ljudi, če pravimo, da imamo veliko tovarno s preko 600 zaposlenih ljudi. Dejansko pa to vse skupaj ne pomeni mnogo. Večkrat je prav vseeno ali šteje tovarna 600 ljudi ali pa 500 in še manj. Važno je, kako zaposleni ljudje v tovarni čas izkoristijo! Po znanih podatkih se pri nas v splošnem čas slabo izkorišča. To velja tudi za našo tovarno.

Naš referat v upravi podjetja, ki se bavi z najrazličnejšimi študijami o delu v podjetju, nam je pripravil naslednje podatke, ki nam povedo, kako pri nas izkoriščamo čas.

Vsi vemo, da ima leto 365 koledarskih dni. Delavec, ki je pri nas zaposlen, seveda ne dela vseh 365 dni, temveč toliko manj, kolikor znašajo nedelje, prazniki in po zakonu dela prosti dnevi. Teh

dni je na leto okrog 65. Tako ostane pravih delovnih dni na leto le 300. Toda tudi to še niso pravi delovni dnevi, kajti odšteti moramo še tiste dni, ki jih delavec ali uslužbenec izkoristi za priznani letni dopust. Ti znašajo običajno 15 dni. Tako ostane delavcu na razpolago še 285 dni za delo v tovarni.

Podjetja bi bila silno vesela, če bi naša številka odgovarjala, to se pravi, če bi delavec 285 dni res delal. Toda to še zdaleč ne drži.

Mnogo delavcev med letom upravičeno ali tudi neopravičeno boluje, mnoge ženske — delavke imajo porodniški dopust ali delajo samo štiri ure na dan, nekaj je dalje takih, ki v ponedeljkih izostanejo od dela, nekaj je takih, ki dobijo brezplačen dopust. Imamo mnogo takih, ki dobijo tridnevni dopust v primeru smrti v družini ali zaradi rojstva ali poroke. Vse to tudi mnogo nanese.

Pravega delovnega časa še vedno nimamo!

Tudi vsi tisti, ki so prišli delat v tovarno osem ur, največkrat ne delajo. Če natančno ugotovimo

koliko ur dejansko delajo, pridemo do naravnost presenetljivih ugotovitev: osemurni delavnik še ne pomeni osem ur dejansko opravljenega dela, temveč le osem ur prisotnosti delavca v tovarni. Njegovo dejansko produktivno delo pa se v največ primerih zmanjša na štiri do pet ur dela pri stroju ali na drugem delovnem mestu. Zakaj? Če odštejemo redni odmor, potem moramo seveda odšteti tudi vse tiste desetine minut na začetku delovnega časa, ko se delavec pripravlja k delu in na koncu delovnega časa, ko že pred koncem dela pospravlja in se pripravlja za odhod. Te izgube znašajo pol ure v osmih urah. Mnogo večje izgube na času grede na račun čakanja, ko se stroj pokvari ali stoji brez dela, ker polizdelki do stroja nišo prišli pravočasno. Delavec takrat običajno čaka ali pa gre na drugo delovno mesto, kamor ga dodeli mojster, da nekaj dela ne glede na to ali s tem kaj prispeva k proizvodnji artiklov. Pometanje, zlaganje, čiščenje, kadar to ni nujno delo, je zapravljen delovni čas, zlasti če to opravlja kvalificiran delavec. Tako delo ne dviga proizvodnje, dviga le režijske stroške.

Naš račun, ki je napravljen za prvo polletje tega leta nam pokaže naslednje:

V tem času smo imeli zaposlenih povprečno 491 delavcev (odšteti so uslužbenci in vajenci), ki bi morali opraviti 715.368 delovnih ur. Od teh ur moramo odšteti dneve nedelj in praznikov, kar nanese v urah 113.896. Tako ostane 601.472 ur, ki bi morale biti dejansko opravljene.

V tem času pa smo dejansko opravili le 454.132 ur, razlika 147.340 so izgubljenе delovne ure. Zaradi

bolezni, izostankov, dopustov in drugih celodnevnih izostankov smo izgubili 97.472 ur. Zaradi izgub na delovnem času, n. pr. delavka je delala zaradi dovoljenja samo štiri ure, ali mojster je dovolil dve uri odsotnosti z dela itd., smo izgubili 49.868 ur. Tako smo izgubljali delovne ure. Od 601.472 ur smo dejansko prišli na 454.132 ur. To pomeni v procentih, da smo izkoristili 76% delovnega časa. Toda pri tem nismo upoštevali vseh tistih ur, ki jih ne evidentiramo, to so že prej omenjene izgube zaradi zamujanja, čakanja, pospravljanja, zastoja strojev, zaradi nepravočasne dobave polizdelkov. Te številke nimamo. Toda če nam pove, da že pri evidentiranih urah pride osemurni delavnik le na približno 6 delovnih ur na zaposlenega, je ta še toliko krajši, če upoštevamo izgube, ki jih ne evidentiramo. Če bi jih evidentirali bi verjetno prišli do tega, da dejansko delo znaša približno le pet ur.

Danes še ne moremo točno povedati, koliko delovnih ur bi v našem podjetju morali dejansko opraviti, vemo le, da je izgubljenih ur veliko. Ne vemo, koliko izgubljenih ur imajo v Podpeči, Cerknici ali kakem drugem lesnem industrijskem podjetju. Iz literature, ki nam je na razpolago, vidimo, da velja nekako 11% izgubljenega časa za upravičeno. Ker imamo mi izgubljenega časa 24%, vidimo, da smo prekoračili dovoljeno izgubo kar dvakrat.

Pri vsakem zaposlenem delavcu imamo sedaj letno kar 60 delovnih dni izgube. Če bi to izgubo zmanjšali na 30 dni, bi bil delovni učinek enak proizvodnji enega meseca, kar predstavlja 60 milijonov dinarjev.

Nervoza zaradi kvalitete

Pred dvema mesecema smo prejeli iz New Yorka brzojavko, naj prenehamo z dobavo obešalnika W 55. Brzojavka nam je sporočila, da so obešalniki slabi, da žica na njih rjavi in da ni treba pošiljati ničesar več. Ne samo trenutna izguba, ki jo doživi podjetje ob takem sporočilu, ker mora slabo blago nadoknaditi, temveč mnogo večji moralni udarec, ki ga utrpí podjetje zaradi nezaupanja do bodočih dobav ali sploh zaradi preusmeritve trgovine na druge tovarne, je tisto, kar potre ljudi iz uprave in slehernega dobrega delavca v podjetju. Izgubo v denarju lahko preboliš, zakaj če napraviš 100 milijonov dobička, lahko preboliš tudi par milijonov izgube. Izgubo zaradi zaupanja v kvaliteto pa ne moreš preboleti. Nezaupanju v kvaliteto normalno sledi pomanjkanje naročil, pomanjkanje naročil pa pomeni zmanjšanje proizvodnje. Manjša proizvodnja ob istih režijskih stroških pa pomeni znižanje dobička do tiste točke, kjer se začne izguba v celoti. Kaj to pomeni, menda ve danes že vsakdo.

Zakaj imajo danes naši ljudje do nekaterega blaga in do nekaterih tovarn veliko zaupanje in zakaj hočejo blago prav od njih? Zakaj hoče skoro vsak električar motor znamke »Končar«? Zakaj prav Solingen britvice? Zakaj prav češki porcelan? Zakaj Philipsove žarnice za radio? Verjetno prav zaradi tega, ker so te tovarne že od vsega začetka dajale na trg dobre izdelke. In dober izdelek se hvali sam, hvali tovarno in hvali državo, v kateri se izdeluje. Tovarna, ki ima take izdelke, ne potre-

buje dosti reklame v časopisih. Dober glas, kot pravimo, je reklama, ki je neprecenljive vrednosti.

Pri nas v podjetju vprašanju kvalitete posvečamo še premalo pažnje, še slišimo včasih mnenje, da lahko odpremimo iz tovarne izdelek z manjšo napako. In ker je tako, smo včasih nervozni. Nervozni smo bili pred mesecem dni, ko je spet prišla brzojavka iz New Yorka, v kateri je bilo napisano, naj ustavimo vkrčevanje blaga na ladjo, ker so kljuge rjave. Celih 14 dni smo čakali s proizvodnjo, ker nismo vedeli ali je naše blago res slabo ali je to slabo blago od druge tovarne, ker je bilo v pošiljki, ki je prispela v Ameriko, blago iz več tovarn. In kako smo se oddahnili, ko je prišla nova brzojavka, ki je povedala, da niso naši obešalniki slabi, temveč da so od neke druge tovarne. Toda ali nismo imeli mi malo slabe vesti? Ali smo bili res sigurni, da je naše blago tako dobro, da ga ne more nihče reklamirati? Ne, nismo bili sigurni, ker vemo, da naše blago še ni prav dobro! Ker vemo, da so še napake in da gre včasih iz tovarne blago, o katerem nismo prav prepričani, da bo »srečno« prispelo v roke kupca.

Kontrolo nad kvaliteto blaga bomo zaradi tega še bolj poostriili. Prav vsakemu našemu sodelavcu mora postati jasno, kaj pomeni za tovarno dobro blago. Seveda so včasih možne tudi reklamacije, za katere ni povsem kriva tovarna. Tako prav glede rjavenja kljuk. Kljuge so nam kromirali v raznih tovarnah tako v Iskri kakor v Rogu. Žal je bila

zadnja pošiljka iz Iskre popolnoma neuporabna. Vse kaže, da naša kovinska industrija še ne obvlada popolnoma površinske obdelave kovin. Sicer je res, da je kovino z niklom, kromom ali kadmijem težko tako obdelati, da bi pri enomesečnem prevozu preko morja zaradi dušičnih slanah hlapov ne rjavela. To ni lahko in na tem polju smo več ali manj še novinci. V zadnjem času si pomagamo na ta način, da vse kljuge, preden gredo z obešalniki v zaboj, prepojimo z nitrolakom, ki prepreči vdor slanah hlapov do kovine. Zanimivo je, da je celo Jeseniška železarna dobavila prve pošiljke žice za spodnje dele obešalnikov slabe, sedaj pa za nas posebej cinkajo žico in to s prav dobrim uspehom.

Reči moramo, da prevelika nervoza zaradi reklamacij ni niti potrebna niti zdrava, ker prinaša v

tovarniški red zmedo. Potrebna pa je neprestana in zagrizena borba za vsak košček našega blaga, ki ga izdelamo. Nikdar nam ne sme biti blago dovolj dobro, nikdar se ne smemo varati z mislijo, češ, da bo kupec slabo blago spregledal. Za dosego dobre kvalitete je potreben čas in trezno vztrajno delo.

KLI noče stati v tem pogledu daleč pred drugimi sorodnimi tovarnami, naš interes je, da vse naše tovarne galanterije in pohištva proizvajajo čimboljše blago, kajti dobro je, če poznajo v Ameriki obešalnik KLI, še boljše pa je, če poznajo v Ameriki dobro slovensko galanterijo. Naš žig »Made in Jugoslavija« na vsakem izdelku pa naj ne pove le tega, da je blago narejeno v Jugoslaviji, temveč naj bo tudi simbol za dobro kvaliteto!

Obešalniki potujejo

Obešalniki so narejeni in prodani. Ko se jih nabere 300 do 400 zabojev, v vsakem jih je 1 gros angleške mere ali 144 komadov naše količinske mere, vzame delavka v skladišču rdečo barvo in šablone ter cel zaboj popiše. Zaboj dobi najprej veliko številko 123. Ta številka pomeni skrajšan naslov naše tovarne. Vsi zaboji, polni blaga, ki gredo iz našega skladišča, nosijo to številko. Zakaj? Zaradi tega, ker se blago iz raznih tovarn iz Jugoslavije, pa tudi iz drugih držav, zbere nekje v ladijskih trebih, kjer je blago raznih proizvajalcev dosti lažje ločiti po številkah, kakor pa po dolgih in slabo čitljivih naslovih.

Poleg teh številk natisne na zaboj število komadov, potem včasih naslov predmeta (obešalnika). Ta naslov je mnogokrat izražen s številko. Že pri nas ne poznamo več obešalnika 126 S drugače kot tako. Obešalnik Wischbon pride označen na zaboj samo z W 55. Na zaboju je prav tako označen naslov kupca. Običajno je tudi ta skrajšan, zato čitamo na zabojih: H. H., kar pomeni Häry Hänger, potem P & Y, dalje SDS itd. Na zaboju označimo še kraj, kamor naj blago potuje, n. pr. London, New York, Montreal, Boston, Liverpool. Našteli smo le imena, ki jih na naših zabojih največkrat vidite. Ko je vse to napravljeno, postane naš Turk nervozen. Takrat naroči vagon (včasih pa je tako, da je vagon že na postaji, blago pa še ni pripravljeno), poišče traktor, se skrega z Jožetom, ker mu ta da na razpolago premalo ljudi, in začne nakladati vagon. Ko naloži vagon, napravi seznam naloženega blaga, seznam se telefonično sporoči izvozniku v Ljubljano, dalje špediterju na Jesenice, carini in tako dalje. Vagon potuje običajno iz Logatca do Londona 12 dni. To je razumljivo, saj se ustavi na Jesenicah, kjer carinijo, potem v Freillasingu, kjer je nemška meja, dalje v Roterdamu, kjer je konec železnice in začetek morja. V Roterdamu holandski špediterji blago iztovarijo iz vagona, ga vskladiščijo ob morju in počakajo prve ladje, ki bo plula preko Kanala (tako pravimo morju, ki loči celinsko Evropo od Anglije), potem seveda blago vkrcajo in ladja odplove v London. V dobrih 10 urah priplove vsaka dobra ladja k izlivu reke Temze v Angliji, kje stopi na ladjo pilot, ki jo vodi po reki skoro v središče Londona. 16 km je dolgo rečno pristanišče sredi Londona, kjer so na obeh bregovih ogromna skladi-

šča, večinoma dvo- in trinadstropna. Ta skladišča imajo ob reki ogromna dvigala, žerjave. Ko se ladja usidra ob velikem skladišču, ki ga ima v najemu naš kupec Philip & Yard, se spustijo v ladijski trebuh vrvi žerjava, ki imajo na koncu veliko mrežo. Tam delavci pomečejo po 5 do 10 naših zabojev, označenih z P & Y, v mrežo, ki jih dvignejo 10 do 20 m visoko v tretje nadstropje skladišča. Tam mrežo odpro in zaboji padejo ne preveč nežno na tla. Včasih kakšen precej zahrešči, posebno če je zaboj slab in premalo vezan. (Pred dvema letoma sem videl 6000 razbitih obojev S stopnic, ker smo delali oboje iz pretankega lesa).

V skladišču zaboje pregledajo, odpro, obešalnike prelože v kartonske škatle, na katerih je reklama kupca in od tam jih kupec pošilja z vagoni ali avtomobili v trgovske hiše širom Anglije. Tako potuje obešalnik 126 S v Anglijo!

Kako pa obešalnik Wischbon?

Te obešalnike dobro pakiramo in vozimo z našim TAM avtomobilom na Reko. Na Reki ima Slovenijales velika skladišča, kjer blago razložijo. In ko naš Jože vzdigne zadnji zaboj na kamion, veselo vzdihne: »Spet bodo pare,« se silno, silno moti. »Pare« ne bodo tako hitro, kot pri tistih obešalnikih, ki gredo v London. W 55, tako bomo na kratko imenovali obešalnik Wischbon, čaka običajno na Reki cel mesec, kajti v pristanišče v New York ne vozi z Reke vsak dan ladja. Običajno se nam nabere na Reki kakih 150.000 obešalnikov, ki so seveda po enomesečnem pacanju v skladišču že precej suhi, kar se posebno pozna na zabojih, ki gredo od nas lepo tesno zaprti, ko pa gredo z Reke, lahko vtakneš med deske prst. Ker odhajajo ladje z Reke v Ameriko bolj poredkoma, vkrcajo po navadi mnogo blaga in ostanejo zato v pristanišču po 5 do 8 dni. Na ladjo vkrcajo poleg naših obešalnikov še cele gore drugih lesnih izdelkov, pa še cement, gobe, vino itd. Ko je vse blago na ladji, odpluje po Jadranskem morju in se ustavi še v kakem grškem pristanišču, kjer kaj doloži ali pa izkrca. Potem pluje dalje po Sredozemskem morju skozi Gibraltar, gre običajno še prej v Južno Ameriko, kjer zopet izkrca blago, nato se ustavi v različnih pristaniščih Severne Amerike, kjer zopet izkrca, in končno po 20, 30 ali pa 40 dneh, zapluje v newyorško pristanišče. Tam je proces razkladanja isti

kot v Londonu, le da blago še dalj časa potuje do potrošnika kot v Angliji. Tam trgovec zaboje odpre, pregleda obešalnike, iz zaboja, kjer jih je 200 komadov, jemlje po 12 komadov in jih zapakira v ličen karton, 4 kartone zapakira zopet v nov karton in 4 kartone zapakira v lesen zaboj. Zaboje, ki imajo po 192 komadov, proda naš kupec, ki ga imenujemo s trgovsko besedo importer, trgovcu grosistu, grosist proda trgovcu distributerju in distributer proda konfekcijski tovarni ali trgovski hiši. In ko mi prodamo W 55 za 12 centov, se tem 12 centom pridružijo še stroški in zaslužek importerja, pa še zaslužek grosista in zaslužek distributerja in še zaslužek detajlista, poleg tega pa 20% ameriškega uvoznega davka in režijski stroški, kar vse nanese toliko, da tisti potrošnik, ki W 55 zadnji kupi, plača zanj 80 centov.

Kakšne novosti mislimo uvesti v našem podjetju

Glede na to, da se iz dneva v dan naše podjetje izpopolnjuje in dobiva oblike napredne industrijske proizvodnje, kar je za nas zelo razveseljivo, je vodstvo podjetja sklenilo naj bi zaradi boljše in smotrnejše evidence v podjetju uvedli nekaj novosti.

Predvidene so naslednje:

Režijska grupa bo kmalu končala delno ogradiitev tovarniških prostorov in v zvezi s tem bo postavljena vratarnica. Vsak delavec bo dobil svojo registrsko številko, ki jo bo ob prihodu v tovarno vzel iz kontrolne table pri vratarju, ob prihodu v svoj oddelek pa jo bo obesil na kontrolno tablo v svojem oddelku. Če bo kdo zamudil delo, ga bo vratar zapisal v knjigo zamudnikov in zamujen čas mu bo z določenim urnim pribitkom odračunan od dnevnega zaslužka. Prihod v tovarno bo torej v prvi izmeni možen od pol šeste do šeste ure, isto bo veljalo za drugo in tretjo izmeno. Po določenem času pa bo vhod v tovarno zaprt, zamudnikom bo dovoljen vhod v tovarno naknadno, kar pa bo odvisno od njihovega števila in zamujenega časa.

Po končanem delu izmene je delavec dolžan svojo registrsko številko, ki je ob začetku dela pripel na registrsko tablo oddelka, vzeti in jo pri izhodu iz tovarne pripeti na registrsko tablo pri vratarju.

Nam, ki tega nismo vajeni, morda te stvari izgledajo precej birokratske, zavedati pa se moramo, da so te stvari že zdavnaj uvedene v drugih podjetjih. Zato jih moramo uvesti tudi pri nas.

Druga novost pa je ta, da bo vse osebje, zaposleno v podjetju, dobilo takozvane obratne oziroma oddelčne značke. Marsikdo se bo vpraševal zakaj je to dobro in potrebno. Na to vprašanje bom takoj odgovoril.

Ob priliki naše strokovne ekskurzije smo v nekaterih podjetjih, ki so v tem pogledu daleč pred nami, opazili da imajo delavci v vsakem posameznem oddelku pripeto na prsih značko svojega oddelka.

Te značke imajo zaradi notranje evidence delavcev in sicer zaradi tega, da delavec med delovnim časom ne more zapuščati svojega delovnega mesta in pohajati iz oddelka v oddelek, ker na ta način sam nič ne dela in moti pri delu še delavca, pri katerem se mudi. Vodja oddelka ali mojster bo tako lahko ugotovil osebo iz tujega oddelka po

Mi pa dobimo denar takole: ladja pride po dveh mesecih v New York, tvrdka, ki je blago od nas kupila, šele po pregledu blaga nakaže denar, seveda ne prvi dan, na neko ameriško banko. Ameriška banka nakaže denar naši Narodni banki, seveda ne prvi dan, naša banka nakaže denar svoji podružnici v Ljubljani, ta o tem obvesti Slovenijales, seveda ne prvi dan, temveč traja to včasih cel mesec. Slovenijales obvesti o dotoku denarja naše podjetje, seveda tudi ne prvi dan, in šele čez več dni nakaže denar naši Komunalni banki na Vrhniki, ki nas o tem obvesti. Končno po vseh potovanjih s kamioni, vagoni, ladjo itd., to je po treh do petih mesecih od tistega dne, ko je naš Jože naložil zadnji zaboj, računovodja Adam z nasmehom pride k direktorju in reče: »Danes pa imamo zopet denar, da bomo lahko plačali račune!«

znački, ker bodo delavci enega oddelka imeli značke v eni barvi, drugega oddelka pa v drugi barvi.

Stvari, o katerih govorimo, bomo uvedli z mesecem oktobrom. Zaradi tega že vnaprej opozarjamo člane kolektiva, da se ravna po navodilih, tako da nam bodo uvedene novosti omogočile čimbolj približati se najnaprednejšim podjetjem.

Še enkrat opozarjamo, da je treba registrsko številko ob prihodu na delo vzeti s kontrolne table pri vratarju in jo ob prihodu v oddelek obesiti na kontrolno tablo v oddelku. Ob odhodu iz tovarne (po končanem delu) se registrska številka vzame s kontrolne table v oddelku in se je ob izhodu iz tovarne obesi na kontrolni tabli pri vratarju.

Obratne, oziroma oddelčne značke, pa se nosijo samo med delovnim časom pripete na levo stran prsi.

Ko bo začela delovati vratarska služba, bo nemogoče prihajati in odhajati iz tovarniških prostorov kadar se bo komu zljubilo. V primeru, da mora kdo zaradi nujnih in nezadržnih opravkov med delovnim časom zapustiti delovno mesto, si mora preskrbeti dovoljenje od svojega predpostavljenega. S tem dovoljenjem dobi v tajništvu podjetja dovolilnico za izhod. Če oseba, ki hoče med delovnim časom zapustiti tovarniške prostore, tega dovoljenja ne bo imela, jo vratar ne bo pustil ven.

Tudi za razne odvoze blaga iz podjetja, kot so to n. pr. drva in slično, si bo moral vsak posameznik, če bo hotel blago odpeljati iz tovarniških prostorov, preskrbeti poleg naročilnice še dovolilnico, da sme to blago odpeljati iz tovarne. Vratar bo zadržal osebo oziroma blago toliko časa, dokler si ne bo preskrbela potrebnih dokumentov. K. A.

Spomladi bomo verjetno podaljšali 200 metrsko skladišče lesa za nadaljnih 60 m, to je do pisarne. Projekt predvideva, da bo skladišče dolgo 460 m in bo segalo prav do sušilnice. Kdaj bo to napravljeno je seveda odvisno od denarnih sredstev, ki so za investicije vsako leto bolj pičila. Ko bo lopa do konca napravljena, bo ta največje skladišče lesa na Balkanu.

Nekaj iz socialnega zavarovanja

Osnutek iz novega pokojninskega zavarovanja

V teku so razprave o osnutku novega Zakona o socialnem zavarovanju, ki prinaša precej novic na tem področju, a med najvažnejšimi so:

Za borce:

Dosedanja kritika zaradi kvalifikacije, ki jo borci niso mogli dobiti zaradi udejstvovanja v NOB, je bila upravičena. Novi osnutek zakona je stvar uredil z dodatnimi pokojninami, ki znašajo, oziroma lahko znašajo, od 100% navzdol do 10%, ki jo dosežejo borci iz leta 1945. Drugi kamen spotike je bil, da so borci v pogledu starostnega staža bili izenačeni z ostalimi zavarovanci. Po novem zakonu bodo imeli skrajšani starostni staž in sicer za ženske 45 let, a za moške 50 let.

Za vdove:

Za vdove zavarovancev je bil pri uveljavljanju pravice do družinske pokojnine pogoj starost 45 let, ali pa otroci do 7 let starosti. Zaradi tega precej ostrega predpisa je marsikatera žena bila prisiljena, da kljub starosti nastopi delovno razmerje, ter šele pri 60 letu starosti doseže polovico osebne pokojnine, kar pa dejansko ni bilo mogoče, posebno če imamo v vidu, da je ženska s 50 leti že precej izčrpana. Po novem osnutku bo taka vdova imela pravico do družinske pokojnine pod istimi pogoji, razen, da je starostna doba otrok povečana na 14 let starosti. Družinsko pokojnino bo torej dosegla vdova, ki bo imela enega otroka, ki ga je rodila v 32 letu starosti. Ta otrok ne bo dopolnil 14 let do njenih 45 let življenjske dobe in ji bo torej pripadala družinska pokojnina do njegovih 14 let starosti, v tem času bo pa sama dopolnila 45 leto in s tem pridobila pravico na družinsko pokojnino. Seveda so za to vezani razni pogoji, o katerih pa v tem sestavku ne bomo razpravljali.

Intenzivizeta službenih let:

Po členu 63. sedanjega zakona o socialnem zavarovanju je predvideno, da se za vsako leto izven zaposlitve po 1. januarju 1947. leta dalje odbija zraven tega še eno leto, ki si ga je zavarovanec že prej pridobil. Po tem členu je zavarovanec, ki je prenehal z delom omenjenega dne, pa stopil v delo ponovno 1. januarja 1956. leta, izgubil 9 let delovne dobe. Zavarovanec, ki je v tem primeru imel 20 let priznane delovne dobe, bo po odbitkih 9 let nezaposlitve, imel za pokojnino samo še 11 let. Novi osnutek ne ukinja tega člena, pač pa predvideva minimalne zaposlitve v letih zavarovanja, ki pa, je precej blažji od dosedanjega 63. člena. Stvar je razprav in diskusij, kako bo s tem členom.

Čakalna doba:

Osnutek predvideva (po izjavi dr. Bojana Špičarja), da oseba, ki bo dopolnila predpisano delovno dobo, lahko ostala izven delovnega razmerja in pričakovala doma pravico do pokojnine, seveda, če bo imela druge dohodke, da bo lahko živela brez rednega zaslužka.

Poleg omenjenega osnutek predvideva še precej sprememb, o katerih pa bomo razpravljali na

zboru logaških zavarovancev, ki bo sklican koncem meseca septembra ali v začetku oktobra. Na sestanku bomo povabili strokovnjake za pokojninsko zavarovanje, stroške doklade in dr. Udeležite se ga polnoštevilno, ker boste lahko na tem zboru slišali stvari, ki so za zavarovance življenjskega interesa.

Investicije drugega polletja

Okrajni ljudski odbor v Ljubljani je potrdil sklep našega Delavskega sveta po katerem bomo nabavljali oziroma že nabavljamo nove opreme in gradimo ali obnavljamo razne objekte. Skupna vrednost teh del znaša 24.596.452.— din. V prvem polletju smo porabili le 21 milijonov dinarjev.

Navajamo nekaj novih strojev in naprav, ki smo jih kupili v prejšnjih dveh mesecih oziroma jih bomo kupili še do konca leta:

2 visokoturna rezkalna stroja,

2 brusilna bobna - stroja,

1 elektromotor 70 KS za ventilator,

avtomat za brušenje žaginih listov,

avtomatski stroj za rezanje in nasekavanje žice,

avtomatski stroj za izdelavo kovinskih kljuk,

baterijski avtokuli,

nov kamion TAM, če bomo starega prodali,

20 komadov kaloriferov za centralno kurjavo,

1 novo tračno žago,

2 različna elektromotorja,

1 kombinirani avtomatski skobelni stroj za krive komade.

Investicijska dela gradbenega značaja so naslednja:

nov pod na žagarskem obratu, ki bo stal 1 milijon dinarjev,

dovršitev ventilacijskih naprav bo stala 3,615.400 dinarjev,

popravilo streh 1,000.000.— din,

vzdrževanje in popravilo cest in parkov bo stalo 1,114.000.— din,

rekonstrukcija pisarniškega poslopja 1,400.000 dinarjev,

napeljava električnega voda od transformatorja do kotlovnice na žagi bo stala 1,500.000.— din.

Poleg tega bodo obnovljeni še nekateri stroji in izvršena bodo druga manjša gradbena popravila v skupnem znesku 2,500.000.— dinarjev.

Tudi v prvem polletju letošnjega leta je podjetje pridobilo celo vrsto novih naprav, tako n. pr. moderno telefonsko centralo iz tovarne Iskra, dva pišalna stroja, 7 obdelovalnih strojev, zgradilo je silos za žagovino, razne parke, ceste, izvršilo planerska dela, dokončalo ventilacijo mizarne itd.

Da pa bo tovarna dograjena v celoti, bomo morali vložiti v razna gradbena dela in v nove strojne naprave še okrog 120 milijonov dinarjev.

Zanimive številke

Zbor proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora v Ljubljani je prejšnje mesece večkrat zasedal. Potrjevati je moral bilance gospodarskih podjetij na območju ljubljanskega okraja. In teh ni ravno malo. Mi smo iz seznama potrjenih bilanc vzeli štiri sorodna podjetja za katera navajamo naslednje podatke:

»Brest«, Cerknica. Lani so imeli 815 zaposlenih, naredili so za 708,482.000.— din proizvodnje ali 869.390.— din na enega zaposlenega.

»LIP«, Podpeč. Zaposlenih so imeli 419 ljudi, naredili so za 433,006.000.— dinarjev proizvodnje ali 1,033.000.— din na enega zaposlenega.

»Tisa«, Rakek. Imeli so 146 zaposlenih, naredili so za 65,053.000.— din ali 452.000.— din na enega zaposlenega.

»KLI«, Logatec. Imeli smo 534 zaposlenih, na-

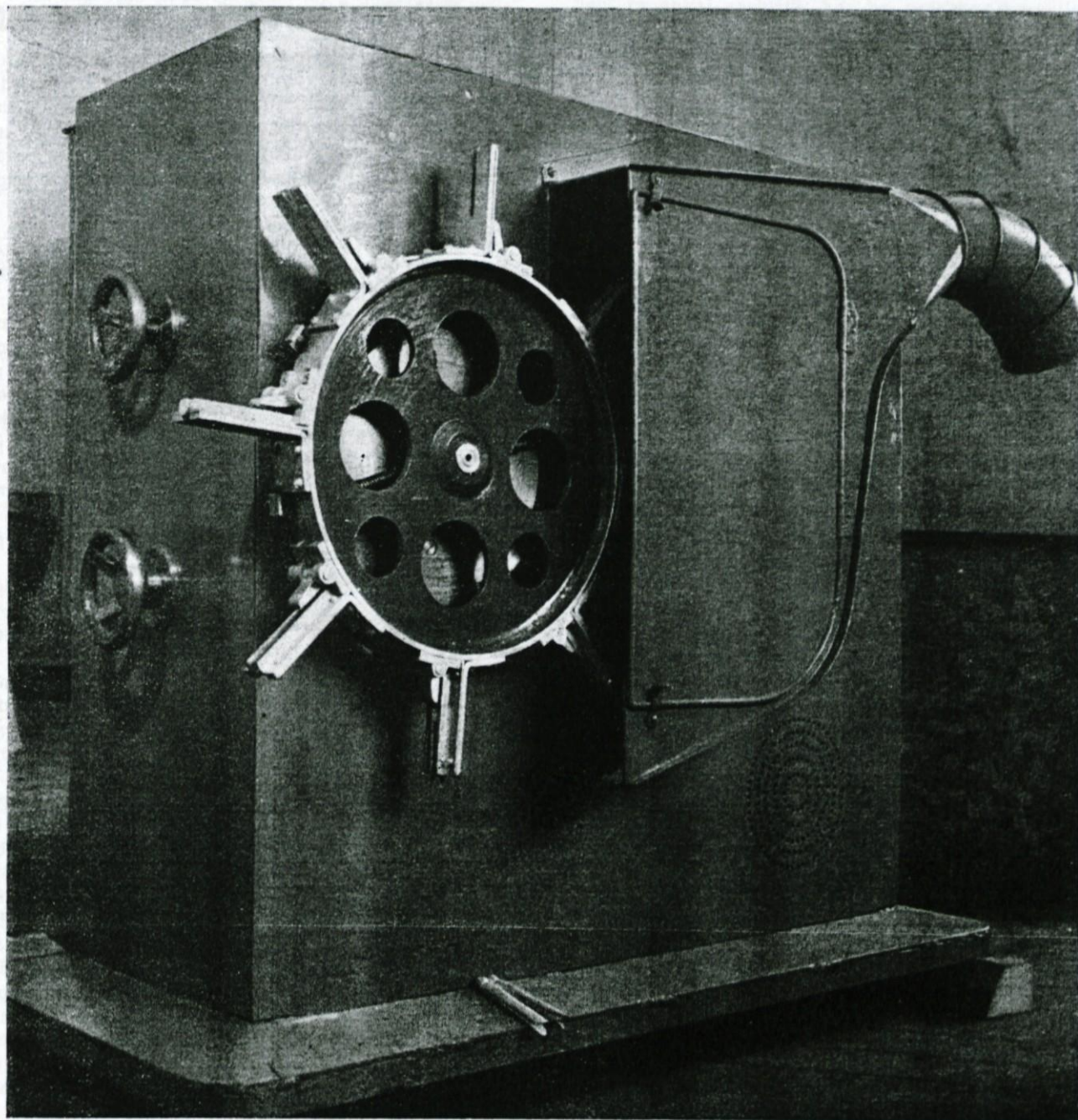
redili smo za 571,409.000.— din proizvodnje ali 1,070.000.— din na enega zaposlenega.

Po bilančnih podatkih je znašala povprečna plača zaposlenega

v »Brestu«	din 9.266.—,
v »LIP«, Podpeč	din 9.240.—,
v »Tisi«, Rakek	din 8.700.—,
v »KLI«, Logatec	din 10.922.—.

Iz podatkov je razvidno, da so v Cerknici v preteklem letu razdelili kolektivu 4,577.000.— din ali povprečno 5.615 na osebo, v Podpeči 4,373.000.— dinarjev ali 10.400.— din na osebo, v »Tisi« na Rakeku niso razdelili ničesar, v Logatcu pa so razdelili 6,497.000.— din ali 12.166.— dinarjev na osebo.

Navedli smo le nekoliko števil iz bilanc, ki so bile potrjene in seveda po okrajni komisiji za pregled bilanc že poprej temeljito pregledane.

Avtomat za ščipalke, ki ga je izdelala naša mehanična delavnica

V kakšnih primerih in v kakšni višini lahko izkoristimo izredne plačane dopuste

Svoj čas smo v zvezi z izkoriščanjem izrednih plačanih dopustov razobesili tozadevna navodila po oddelkih tovarne. Ker pa se nekateri še vedno s temi navodili niso seznanili, jih objavljamo v našem časopisu.

Delavski svet podjetja je na svoji IV. redni seji z dne 16. VII. 1956 sprejel sklepe, ki jih je narekovala situacija, nastala ob potrditvi letne bilance za leto 1955.

Bilančna revizija je vse izredne plačane dopuste in druge vnesla v breme plač in dobička in s tem povečala splošni dobiček ustvarjen v podjetju. Tako je bil zmanjšan del dobička, ki ostane na razpolago kolektivu, in delavski svet je bil prisiljen skržiti dajanje izrednih plačanih dopustov.

V zvezi s tem je bil sprejet naslednji sklep:

I. Odobritev in plačilo izrednih dopustov.

1. Izredni plačani dopust se lahko izkoristi v naslednjih primerih: v primeru smrti, poroda, poroke in vpoklica na orožne vaje.

2. V primeru smrti ožjih sorodnikov, kakor so to mož, žena in lastni otroci, se delavcem in uslužbencem odobri tri dni izrednega plačanega dopusta.

Za smrt očeta, matere, brata in sestre, se odobri en dan izrednega plačanega dopusta.

V primeru, da so naštetni umrli izven kraja zaposlene osebe (koristnika), se lahko odobri največ do tri dni izrednega plačanega dopusta (kar je odvisno od oddaljenosti kraja bivanja umrlega).

3. Za porod žene dobi delavec od 1-3 dni izrednega plačanega dopusta, in sicer:

a) če je porodnica rodila v kraju bivanja (na lastnem domu) in živi v skupnem gospodinjstvu s sorodniki, pripada delavcu — uslužbencu en dan izrednega plačanega dopusta;

b) če je porodnica rodila v kraju bivanja (na lastnem domu) in živi v samostojnem gospodinjstvu (ter nima osebe, da bi ji stregla), pripadajo možu trije dnevi izrednega plačanega dopusta;

c) če je porodnica rodila izven kraja bivanja (v porodnišnici in slično) ter živi v samostojnem gospodinjstvu in ima majhne nepreskrbljene otroke (ko so otroci brez nadzorstva), pripadajo možu trije dnevi izrednega plačanega dopusta.

4. Za lastno ženitev pripada vsakemu članu kolektiva en dan izrednega plačanega dopusta.

5. Če je delavec — uslužbenec poklican na orožne vaje, mu pripadata dva dneva izrednega plačanega dopusta. Ta dopust izkoristi en dan pred odhodom in en dan po prihodu z orožnih vaj.

6. Izredni plačani dopust pod tč. 2 in 3 se lahko izkoristi ob času dogodka, kar je odvisno od višine odobrenega dopusta.

Prej ali po samem dogodku tega ni mogoče izkoristiti.

7. Izredni plačani dopust pod tč. 4 se lahko izkoristi samo na dan poroke.

8. Za izredne plačane dopuste pod tč. 3 b in 3 c mora koristnik tega dopusta preskrbeti zdravniško spričevalo iz katerega je razvidno, da je njegova odsotnost z dela nujna.

Za izkoriščanje dopusta iz tč. 3 a mora korist-

nik tega dopusta, če se to zahteva, prinesiti na vpogled dokument o rojstvu otroka (rojstni list).

9. Za izkoriščanje dopusta pod tč. 5 mora koristnik dopusta prinesiti na vpogled poziv vojnega odseka oziroma potrdilo, da je bil na vojni večji.

II. Zasluge delavcev — uslužbencev za časa trajanja predvojaške vzgoje.

1. Delavec — uslužbenec, poklican na predvojaško vzgojo (Vikrče in sl.), nima pravice do svojih prejemkov, dokler je na isti.

2. Oseba, ki je poklicana na predvojaško vzgojo, dobi, ne ozirajoč se na čas trajanja predvojaške vzgoje, nagrado v znesku od 1.000.— din (en tisoč dinarjev). DS podjetja

Ali še kupujejo naše izdelke?

V komercialnem oddelku smo dobili podatke, iz katerih je razvidno, da se prodaja naših izdelkov neprestano večja. Tovarna ima dovolj naročil do maja 1957, med njimi mnogo takih, s katerimi imamo delo vse leto. Mnogo je kupcev, ki so do sedaj kupovali blago drugje, sedaj pa bi ga radi kupovali pri nas. Če hočemo izgotoviti to, kar imamo sklenjeno, moramo dnevno napraviti 15.000 kom. obešalnikov tipa Wischbone, 5.000 kom. obešalnikov tipa 26 S, 7.000 komadov obešalnikov tipa 405 ter 2.000 komadov raznih drugih obešalnikov, torej skupno 29.000 obešalnikov dnevno. Razen navedenega moramo mesečno dobavljati 10.000 komadov ribiških stolčkov, 420.000 komadov ščipalk za perilo ter okrog 5.000 komadov raznih drugih izdelkov.

Zaradi tolikih naročil je upravni odbor sklenil, da poveča kapaciteto s tem, da v galanterijskem obratu zaposli na novo še okrog 50 novih delavcev.

Tudi naša mizarna ima naročila, ne glede na to, da dela samo za notranji trg ter svoje izdelke zelo težko proda. Toda tudi tukaj smo prisiljeni povečati število delavcev za 20.

V zadnjem času smo dobili naročila za igrače iz Amerike. Sedaj stvar proučujemo s tehnične strani in kolikor nam bodo stroji dopuščali, bomo poskusili z izdelavo igrač.

Nadalje bi omenili še zanimivost, ki bo morda zanimala tiste Logatčane, ki še mnogokrat dvomijo, ali je sploh možno, da tovarna take vrste sploh lahko prodaja svoje izdelke v večji množini in dalj časa. Poglejmo: ameriška tvrdka Hänger iz New Yorka obstaja okrog 40 let ter že 18 let trguje z obešalniki W 55. Kupuje jih na Japonskem, v Nemčiji ter v tovarnah v Ameriki in v Belgiji. Obešalnike pa ne prodaja trgovinam, temveč tovarnam, ki prodajajo obleke. Mesečno proda ta tvrdka 9 milijonov obešalnikov, konfekcijske tovarne pa bi jih rade kupile 14 milijonov. Od nas hoče tvrdka kupiti mesečno 1 milijon obešalnikov, mi pa jih napravimo lahko največ pol milijona. Trenutno pa jih lahko naredimo le 250 do 300 tisoč. To smo navedli le zato, da boste lažje razumeli kako ogromna so tržišča na svetu. Treba jih je poiskati in se boriti zanje s kvaliteto in količino, ne smemo pa na poti obstati in gledati tovarno z vidika Logatca ali morda samo z jugoslovanskega trga.

Hej brigade . . .

»IV. gimnazijo je končal, poslali bi ga malo delat v KLI, pa se bojim, tam so grdobe, ki ne razumejo, da otrok ni odrasel, pa ga bodo preveč gonili« je tarnala ena, a druga je povzela »Moj mulec je že v 15 letu, pa se samo potepa. Doma mu delo ne diši, tudi v šoli ni kaj prida, poslala ga bom gor; pa naj ga malo naučijo dela.«

V prednjem sem hotel prikazati dva ekstrema mater, od katerih je ena s preveliko boječnostjo vpisala sina na prakso, a druga je želela, da ga le pritisnemo.

Nabrali smo jih 28 in sprejem je bil zaključen.

Mladina je bila razdeljena na razna dela, seveda po njihovi fizični moči. Ena skupina je prekopavala ceste, druga dvorišče, tretja je pokladala blazino, četrta je posipala pesek, peta pa je odstranjevala žagovino in še ogromno takih del je bilo predvideno za naše nadebudne mladince.

Rezultat njihovega dela je naslednji:

izdelana je cesta od barakarne do mehanične delavnice,

odstranjen je kup žagovine pri mizarskem obratu,

odstranjen je hrib pri mizarskem obratu in splaniran teren med prirezovalnico, mizarskim obratom in lesno lopo.

Poleg teh grobih del pa seveda ni manjkalo prenašanja zabojev po obratih, čiščenja dvorišč in parkov, nakladanja in razkladanja vagonov, žigosanja obešalnikov, zabijanja zabojev, zasipa dolin, izkopa hriba in še drugih mnogoterih del.

Občutek težavnosti dela, ki so ga fantiči imeli prve dni, se je kaj kmalu izgubil. Razigrano so končavali delovne dneve, a že v zgodnjih popoldnevih urah smo jih zapazili na cesti, nogometnem igrišču in drugod.

Če vse rezimiramo, lahko ugotovimo, da ni imela prav niti ena niti druga mati. Fantje so se privadili delu in nekaj zaslužili, kar bo vsekakor koristilo tudi njihovim mamicam.

Fante pa moramo za njihovo delo pohvaliti. Želimo jim veliko uspehov pri nadaljnjem učenju ali pa pri uku, v katerega se je več mladincev že vključilo.

Prvi koraki

Napravljeni so bili prvi koraki za rešitev stanovanjske krize. Z gradbenim podjetjem v Logatcu smo napravili pogodbo, po kateri mora še tekom letošnjega leta oziroma preko zime spraviti pod streho štiristanovanjsko hišo na prostoru bivše Furlanove žage. Načrti za hišo so bili napravljeni že pred več meseci, vendar so šele sedaj v postopku pred revizijsko komisijo okraja. Na tem prostoru je predvidenih pet zgradb, vsaka s štirimi stanovanji. Stanovanja bodo nekoliko skromnejša od stanovanj v občinskem stanovanjskem bloku, zaradi tega pa tudi precej cenejša. Zgradba s štirimi stanovanji bo stala nekaj manj kot 8 milijonov dinarjev. Stanovanje pa bo stalo najemnika 600 do 800 din mesečno.

Stanovanja bomo finansirali iz fonda za samostojno razpolaganje, ki ga ima podjetje, in pa s posojilom iz stanovanjskega fonda. Naše podjetje ima po pravilih uredbe o stanovanjskem fondu prioriteto za posojila. Letno vplača v ta fond pri občini okrog 6 milijonov dinarjev.

Z likvidacijo lesenega gasilskega doma pri tovarni je dobil čedno stanovanje tudi delavec Kodele, s predelavo starega hleva v ozadju tovarne pa še en delavec. Štirje naši delavci pa so se v letošnjem letu vselili v svoje hiše.

Res je, da doslej storjeni koraki ne pomenijo mnogo v stanovanjski stiski, toda z vztrajno graditvijo bomo položaj počasi le omilili.

Neverjetne težave imajo delavci samci, ki v Logatcu zelo težko dobijo sobe. Mnogo hišnih lastnikov še razpolaga s prostori, ki bi jih lahko oddali v najem. Več kot 17 hišnih lastnikov pa ima celo take prostore, da bi lahko sprejeli na stanovanje celo družine. Žal pa ti ozkosrčneži nočejo upoštevati potreb ljudi brez stanovanj, občina pa nima zakonske osnove, da bi take ljudi prisilila k obveznemu spretju najemnikov.

V prihodnjem letu bo občina dala nekaj več posojil graditeljem malih hišic. Letos je dobilo posojilo šest oseb, ki so izpolnile pogoje za posojilo — hišo morajo imeti namreč že pod streho preden dobijo kredit. Izgleda, da bi v prihodnjem letu občina lahko dala takih posojil vsaj za 15 hišic, poleg posojila za našo stanovanjsko hišo.

V občinskem stanovanjskem bloku je popolnoma neizrabljeno podstrešje, kjer bi se z malo denarja dale pridobiti štiri sobe, v katerih bi lahko prebivalo vsaj osem naših delavk. Tudi to bi bila rešitev za nekaj ljudi!

Realizacija

Julija meseca smo dosegli doslej največjo realizacijo, t. j. odpremo naših izdelkov. Za 61 milijonov dinarjev blaga je šlo iz naših skladišč. Tudi avgusta je bila realizacija dobra, saj smo dosegli 45 milijonov dinarjev, ne glede na to, da smo imeli v tem mesecu štirinajstdnevni kolektivni dopust v treh četrтинah tovarniških objektov. Izgleda, da bomo tudi letos dosegli plan proizvodnje in oddaje blaga, ne glede na to, da je plan precej večji kot je bil v lanskem letu.

Če ne bomo imeli reklamacij ali drugih težav kot je n. pr. pomanjkanje električnega toka, lahko pričakujemo, da bomo dosegli tudi plan dobička, ki je letos določen na 88 milijonov dinarjev. Kolektiv bi bil zelo zadovoljen, če bi ostalo tudi kaj za razdelitev. Vprašali smo v računovodstvu in povedali so nam, da bi v mesecu septembru lahko razdelili 20% plače, če bo podjetje doseglo v tretjem četrtletju 20 milijonov dobička. Če pa bomo dosegli 26 milijonov dobička, bomo razdelili 30% na enomesečno plačo. Vsekakor pa bi pred zimo vsak dinar, ki bi bil izplačan v obliki dobička, prišel prav.

Hribčki, ponižajte se . . .!

Če pomislimo nekoliko nazaj, še ni daleč za nami čas, ko v naši tovarni ni bilo drugega, kakor nekaj stavb, ki so kazale vsaka drugačno višino. Okrog stavb pa so se širile doline in hribi, ravno tako, kakor če bi imeli pred seboj relief tirolskih planin. Nič ni bilo čudnega, če je kdo na lepem padel s kolesa v blato ali pa prevrnil naložene zaboje v blato sredi dvorišča.

Taka so bila naša dvorišča po rojstvu tovarne. V dveh letih intenzivnega dela s skupino delavcev režijske grupe smo končno le prišli do tega, da se lahko v tovarno pride brez smrtne nevarnosti, da ne govorimo o izgubljenih čevljih v blatu in prevrnjenih vozovih na dvoriščih. V letošnjem letu smo končno uredili dvorišče pred mehanično delavnico in barakarno in s tem odstranili največjo rakovo rano na naših cestah. Za mehanično delavnico pred strojnim oddelkom smo zasuli jamo, preko katere je vodil lesen most, na katerega ni bilo varno stopiti, a dolina ni služila drugemu namenu kakor da

se je polnila s smetmi in blatom. Zadnji delček doline se sedaj izgublja za tovarniškim dimnikom in silosom.

Pred mizarskim obratom je končno zmanjkal grič in namesto njega se je pojavilo lepo dvorišče z nakladalno rampo.

Pred pisarno je bilo urejeno dvorišče, a v dolini pred njo se je pojavil lep kos parka in prva okrasna drevesa.

Drva smo preselili na novo mesto in tako očistili del dvorišča pred prirezovalnico. S tem smo pridobili dvorišče, ki se je izoblikovalo v zaokroženo celoto.

Naštel sem le glavna terenska dela od zadnje do sedanje številke »Logaških novic«, upam pa, da so že ta opravičila obstoj maloštevilne režijske grupe v tovarni, ki se je poleg omenjenih del bavila še z drugimi, od nakladanja vagonov in gradnje silosa do čiščenja tovarniških dvorišč.

Obiski

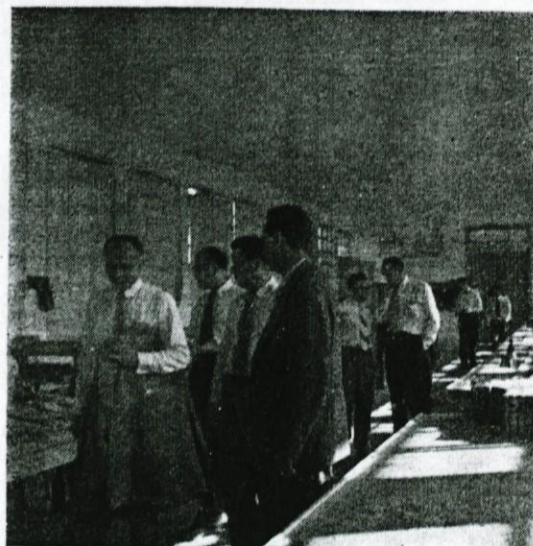
Meseca avgusta je obiskalo naše podjetje več lastnikov trgovskih tvrdk, ki prodajajo galanterijo. Obiskal nas je direktor tvrdke United Trade iz New Yorka, dalje gospod Lewis, lastnik velike trgovske hiše Philip & Yard in lastnik tvrdke Roodson Wood, oba iz Londona. Istega meseca nas je obiskal tudi gospod Stanton, lastnik največje družbe za prodajo galanterije.

Vsi omenjeni so bili z obiskom in tudi s kvaliteto naših proizvodov zelo zadovoljni, zato so naročila še povečali.

Koncem avgusta nas je obiskala tudi uradna trgovska delegacija ameriške vlade. Petčlanska delegacija si je ogledala našo tovarno. Delegati so

bili zelo zadovoljni in so dejali, da niso pričakovali, da imamo tako dobro organizacijo v naši tovarni. Delegacija je obiskala več podjetij in se razgovarjala z našimi predstavniki o povečanju trgovske izmenjave. Vsekakor smo veseli takega obiska, ker nam dokazuje, da je naše podjetje znano doma in v tujini.

V poletnih in jesenskih mesecih smo imeli v tovarni skoro vsak teden kakšno ekskurzijo lesnih podjetij iz Jugoslavije. Tako je bilo v podjetju vedno živahno in smo nekega dne zabeležili, da je bilo dopoldne pred pisarno uprave kar 5 avtomobilov iz FLRJ in 4 iz inozemstva poleg kamiona, ki je pripeljal izletnike.

Obisk ameriške vladne trgovske delegacije v naši tovarni

Zdravstvena služba v Logatcu

Zdravstveni dom — pasivna ustanova!

Če verjamete ali ne, logaški Zdravstveni dom je izkazal prvič v svoji zgodovini pasivo — zgubo.

Slučajno sem imel priložnost pozanimati se, odkod to izvira. Izvedel sem, da je v zadnjem času izredno malo bolnikov, oziroma zdravniških pregledov. Tako se je dogodilo, da je bilo preteklega meseca v staležu samo 26 zavarovancev, ne glede na to, da je njihovo številčno stanje preko 1000 oseb. Dogodilo se je celo, da je bilo v staležu le 14 oseb.

Če to gledamo skozi prizmo izdatkov socialnega zavarovanja, vidimo velik napredek, če pa gledamo s strani Zdravstvene ambulante, je slika drugačna, ker prihaja do nezaželene pasive.

Občinski ljudski odbor bo moral poravnati nekaj deset tisočakov izgube, mi pa smo zadovoljni, ker imamo tako zadovoljivo nizek bolniški stalež.

Zobna ambulanta bo zopet odprta.

Zobna ambulanta v Logatcu je ustanova, ki dela periodično. Kadar v Logatcu ni zobozdravnika, odjadramo drugam ali na Vrhniko ali pa v Ljubljano. Tako smo pač navajeni.

Seveda pa to ni bilo po godu našim zavarovancem niti privatnikom, ki so z »nagobčnikom« potovali na Vrhniko ali v Ljubljano.

To stanje je vzdramilo naše občinske može in drugo odgovorno osebje, ki so nam preskrbeli novega zobozdravnika iz Krškega. Z njim pride tudi njegova zobna asistentka.

Po informacijah, ki jih je dala odgovorna oseba, bo ta zdravnik posloval na splošno zadovoljstvo. Seveda je odvisno od nas samih, če bomo znali to tudi ceniti, ne pa poslušati pripombe raznih klepetavk.

Novi zdravnik v Logatcu.

Tudi te novice nisem pobral na cesti, temveč sem jo dobil od odgovornih oseb. Potreba po še enem zdravniku v Logatcu je utemeljena glede na število prebivalstva občine in tudi zavarovancev in njihovih članov.

Novi zdravnik bi posvečal polno pozornost KLI, bo obratni zdravnik in bo poleg tega ordiniral v daljem okolišu, tako v Rovtah in drugih oddaljenih vaseh, medtem ko bi sedanjí zadržal bližnji okoliš. Ni še rešeno vprašanje dosedanjih pomožnih zdravnikov, ki ordinirajo v Rovtah in pa v materinski posvetovalnici.

Nalezljive bolezni.

Smo lahko zadovoljni. Paralize ni, meningitisa tudi ne, samo tu pa tam so otroci dobili ošpice.

Drobne vesti

95% vseh delavcev je izkoristilo svoj letni dopust, ostali ga bodo izkoristili do konca leta, nekateri pa bodo dobili dopust plačan, ker so v proizvodnji neobhodno potrebni.

Iz uprave so že dvakrat vprašali Meteoroški zavod v Ljubljani kakšna bo letošnja zima. Kaj bolj določenega niso mogli povedati. Mi se namreč bojimo, da bo precej mraz, ker v oddelkih še nimamo urejene parne kurjave.

Od tvrdke Arbor iz Amerike smo prejeli nov radioaparat. Sedaj razveseljuje goste v menzi. Aparat je zelo ličen, le vrednosti nima take, kot so mu jo pripisali naši cariniki. Ne glede na to, da je bil aparat podjetju podarjen, smo morali plačati zanj kar 49.000.— din carine. V prvi jezi smo mislili aparat poslati v Ameriko nazaj, toda smo si le premislili, zakaj utegnilo bi se primeriti, da bi ga dobili zopet nazaj, poleg tega pa še denar za carino.

Koliko denarja potrebuje podjetje da delo lahko normalno poteka? Nič več in nič manj kot 300 milijonov dinarjev. Ta denar imamo v obliki raznih kreditov pri podružnici Komunalne banke na Vrhniki.

Zadnjega avgusta je pričela delovati v galante-rijskem obratu nova ventilacija. Ventilator poganja elektromotor s 70 konjskimi silami. Za ventilacijske cevi smo porabili nad pet ton pločevine. Načrte za ventilacijo nam je izdelala avstrijska tvrdka Ing. Niche. Delo samo pa so izvršili naši kleparji pod vodstvom avstrijskih mojstrov Langerja in Redla.

Plačevanje po učinku se odraža v večji produktivnosti podjetja

Trinajst različnih tovarn si je ogledala skupina naših mojstrov med kolektivnim dopustom. V tovarni usnja na Vrhniki, Tobačni tovarni v Ljubljani, Iskri v Kranju, Celjski cinkarni, Tovarni avtomobilov v Mariboru, Mariborski predilnici in v drugih, so morali v štirih dneh proučiti vse dobre stvari, ki jih imajo ti kolektivi. Po povratku so priznali, da niso mislili, da je v Sloveniji tako zelo razvita industrija ter da imamo tako dobro urejene tovarne.

Tesarski mojster Seljak Andrej je bil 2. septembra odlikovan za zasluge v gasilstvu. Odlikovanje je prejel na sektorskih vajah na Tratah. Našemu pridnemu in priljubljenemu sodelavcu iskreno častitamo!

Kvaliteta nekaterih vrst brusnega papirja in platna domače proizvodnje je prav škandalozna. Zagrebška tovarna, ki ima po vojni monopol v izdelavi tega tako nujno potrebnega materiala, žal ni storila nobenega koraka za izboljšanje kvalitete. Prisiljeni smo, da letos izdamo 15.000 nemških mark za nakup brusnega papirja in platna v Nemčiji. Ali ne bi mogli teh tako težko pridobljenih deviz uporabiti v druge namene?

Gasilskega doma ni več. Tovariš Kodele ga je podrl in si iz njega postavil dom. Naši gasilci pa so se preselili v zidani prostor pri skladišču, ki je bolj v centru obratov in tudi boljši. Je že tako. Lesene barake se morajo umikati načrtni izgradnji tovarne, ki dobiva iz dneva v dan lepše lice.

Tovarniški dimniki so dobili novo aluminijevo barvo. Pleskarska dela je izvršilo obrtno podjetje iz Ljubljane. Pleskanje dimnikov spada v najtežje kategorije dela ter je v resnici zelo tvegano, vendar dobro plačano. Pleskanje enega dimnika stane 60.000.— dinarjev.

Statistiki v tovarni so ugotovili, da smo doslej porabili pri gradnji objektov in pri planerskih delih kar 4200 kubikov peska. Do končne izgradnje pa bomo potrebovali še preko 200 kubikov.

Ali veste kolikšna je ploščina sten galanterijskega in mizarskega obrata? Samo 7600 m²!

Vsi tovarniški objekti so zavarovani proti požaru in drugim elementarnim nesrečam pri DOZ. Letno plačamo za zavarovalnino 7 milijonov dinarjev premije.

Nekateri pravijo, da tovarna ne plačuje dovolj davkov. Mi pa smo nasprotnega mnenja, kajti če pogledamo v naše računovodstvo, bomo videli, da bomo za letošnje leto plačali:

75 milijonov davka na dobiček,

40 milijonov prometnega davka,

30 milijonov raznih dajatev v obliki taks, prometnih davkov itd.,

6 milijonov stanovanjskega sklada.

Skupnosti bomo plačali okrog 151 milijonov dinarjev, kar je vsekakor precej.

V tovarni pričenjamo delati na tekočem traku. Zelo zanimivo je videti delo na štirih strojih, ki delajo »W 55« in so vsi med seboj s tekočim delom povezani. Idejo za izvršitev tekočega traku na teh strojih je dala delavka Karlina Hodnik. Bila je za to tudi nagrajena. Mnogo glav več ve. Ali ne bi tudi ti dal kakšno misel za izboljšavo dela? Tisti, ki dolgo praktično na strojih dela, marsikaj koristnega ve, kar bi se dalo uporabiti za izboljšavo proizvodnje. Naknadno smo zvedeli, da sta dala dobre ideje za tekoči trak tudi obratovodja Turšič in mojster Trček.

Za dobro voljo

Skladišče finalnih izdelkov

Ančka: »Kam naj vržem te ostanke letev.«

Pepca: »Pred prag, jih bo že kdo pobral.«

Brusilnica

Micka: »Kam s smetmi?«

Polda: »Vrzi jih na dvorišče.«

Režija in barakarna

Ivan: »Prinesi vodo, pa prej operi kozarec!«

Franc: »Kje naj ga operem?«

Ivan: »V parku, v bazenu!«

Mizarska delavnica

Peter: »Kolesa morajo stati v lopi.«

Marko: »Pusti nas, mi smo iz mizarne, imam o kolesa kar pred pragom.«